

MAJOR TRANSFORMATIONS TO THE CENTRAL VARIANCE

Abstract: The contradictions which are located in the central part of the a specific process, are analyzed. The characters of these contradictions carry out interaction priority through conversions "exclusion" or "replacement".

Author information:

Georgi Lambadjiev

Prof. Dr.

Corresponding member

of the Bulgarian Academy of Sciences and Arts

✉ georgilam@abv.bg

🌐 Bulgaria

Keywords:

Basic transformations, central contrary, concentration, anecdotes.

Въведение

Целта на изследването е идентифициране концентрацията на основни преобразувания, които се използват за преобразуване на противоречие, което е определено в централния етап от неговото развитие. Обект на изследване са български анекдоти.

Анекдотите са кратка форма на описание и развитие на противоречие, което принадлежи приоритетно в социалната област.

Задачата на изследването е да се установи концентрацията на основни преобразувания от хомеостазната и от проясняващата скали, които са използвани в процеса на преобразуване на противоречието в посочения вид анекдоти.

За целта са подбрани 100 анекдоти с висока степен на креативност, вложена в техния замисъл. Те са групирани и номерирани. Всяка група анекдоти притежава заглавие, което характеризира основното преобразуване, което е използвано за преобразуване на противоречието, което е описано в тях.

На базата на количественото разпределение на анекдоти по отношение на основните им преобразувания е определена тяхната концентрация в общия масив от анализирани текстове. По този начин се определя корелацията между централно противоречие и основни преобразувания, които го преобразуват.

Допълнително са класифицирани отделните текстове по отношение на участието на вариабилната установка В и фиксираната установка Ф на персонажите, които са описани в текста, като са посочени вариантите им на взаимодействие: ВВ, ВФ, ФФ.

Заменяне

№	Анекдот	Установки		
		ВВ	ВФ	ФФ

1	<p>На една ливада, оградена с бодлива тел, пасе бик. По едно време гледа в съседната ливада пасе една симпатична крава. Засилил се бикът и прескочил телта. Отива при кравата и пита:</p> <p>- Ти коя си?</p> <p>- Аз съм Сивушка Недостъпната, за тебе само Сивушка.</p> <p>- А, добре. Аз пък съм Белчо Надарения, за теб само Белчо, щото дарът ми остана на оградата...</p>		x	
2	<p>Габровец спира такси:</p> <p>- Колко ще излезе до централна гара?</p> <p>- 10 лв.</p> <p>- А за куфарите плаща ли се?</p> <p>- Не.</p> <p>- Закарай куфарите, аз ще дойда пеша.</p>		x	
3	<p>Блондинка се качва в такси и казва на шофьора:</p> <p>- Добро утро!</p> <p>- По-силно... – казва шофьорът.</p> <p>- Добро утроо!</p> <p>- По-силно...</p> <p>- ДОБРО УТРОО! – крещи блондинката.</p> <p>- А, ма, ооу, вратата затвори ПО-СИЛНО!</p>	x		
4	<p>- Аз съм твоята бъдеща жена.</p> <p>- По принуда или по любов?</p> <p>- Както сам решиш. Ако искаш - по любов, ако не искаш - по принуда.</p> <p>Абсолютно свободен си в избора.</p>	x		
5	<p>- Скъпа, в събота съм на хиподрума, знаеш, че...</p> <p>- Няма да има надбягвания в събота!</p> <p>Разбих ѝ муцуната на оная кобила!</p>		x	
6	<p>В един спор жената винаги има последната дума. Ако мъжът каже нещо в своя защита - това вече е нов спор.</p>	x		
7	<p>Миличък, хайде остави компютъра и ела да вечеряме.</p> <p>- Идвам, мамо.</p> <p>- Простак, аз не съм майка ти, аз съм жена ти!</p> <p>- Баси, как минава т'ва време...</p>		x	
8	<p>В съдебната зала:</p> <p>- Подсъдимия, вашите последни думи!</p> <p>- 50 000\$.</p> <p>- Съдът се оттегля на съвещание...</p>		x	
9	<p>Тате, ще излизам с приятели, имаш ли някакви пари?</p> <p>- Имам сине, имам, излизай и се</p>	x		

	забавлявай, не ме мисли мен!			
10	Ако виждате пред себе си Надежда, значи живеете в Обеля...		x	
11	След светофара завивам на дясно и спирам. Един мъж спира зад мен и ми вика: – Госпожо, подавате ляв мигач, а завивате на дясно?! – Какво си се развикал, бе? Трябва ли пък всички да знаят къде отивам, а?	x		
12	В автосервиза: - Много работа ли има по ремонта на колата ми? - Не много, госпожо. Махаме предния номер, после и задния, а накрая монтираме между тях нова кола...		x	
13	Шепот в киното: – Скъпи, нещо ми се струваш хладен днес? – Тихо, тихо, хванала си ми сладоледа.	x		
14	Змей страховит, дойдох да те победа в честен двубой и да спася принцесата!!! – Но... аз съм принцесата?! – Опс... Малко тъпо се получи...		x	
15	- Татко, защо петелът кукурига? - Той кукурига, когато някой лъже. - Но той кукурига дори в три часа през нощта, когато всички спят. - В това време се печатат сутрешните вестници.		x	

Разграничаване

№	Анекдот	Установки
---	---------	-----------

		ВВ	ВФ	ФФ
1	Съпруга - това не е просто жена на готварската печка, това е жена в чиито ръце са твоите яйца, дебитна карта и твоето сърце...			x
2	Каква е разликата между мъжа и детето? - По принцип никаква, но детето можеш да го оставиш само с бавачката...		x	
3	В един офис дамите започват люта кавга. Настава невъобразим шум. Шефът им се мъчи да ги успокои: - Тихо, моля ви, тихо! Кавгата продължава. Шефът: - Уважаеми дами, поне говорете подред. Нека да започне най-старата! И в офиса настава гробна тишина...		x	
4	Извинете, ние сме туристи. Дали бихте ни направили няколко снимки на мен и мъжа ми? - Да, разбира се. - Чудесно. Ще ви чакаме довечера в хотел "Холидей ин", стая XXX.		x	
5	Винтът, забит с чук, държи по-здраво от пирон, завъртян с отвертка.		x	
6	Да си скубеш веждите е важно. Да знаеш кога да спреш също.	x		

Аналогизиране

№	Анекдот	Установки		
		ВВ	ВФ	ФФ
1	Бабичка в рибен магазин: - Рибата прясна ли е? - Бабо, та тя е жива! - Абе, то и аз съм жива, ама...		x	
2	Дочуто в супермаркета: - Някои пазят линия, а ние пазим окръжност.		x	
3	Докторе, откакто ги пия тези хапчета, много съм добре. Да чукна на дърво... Да? Влез!		x	
4	- Измама – извикал таралежа и скочил от четката за дъски.		x	

5	Тъща носи палма за подарък на дъщеря си и зет си. Зетят: - Маймуната си пробута, а сега палмата ѝ носиш...		x	
6	При психиатъра влиза луд, който се оплаква: - Докторе, през цялото време усещам как по гърдите ми лазят бели мишки. След което показва с жестове как ги отхвърля. Психиатърът раздражено отвръща: - Ей, ама защо ги хвърляш по мен бе, човек?		x	
7	Господин директор, снощи с жена ми дискутирахме моята, заплата и тя е на мнение, че заслужавам повишение. - Добре Петров, довечера ще го дискутирам с моята жена дали ще го получите.		x	
8	Лека жена, мъжко магаре и пиан поп се забелязват отдалече.		x	
9	Като нямаш пари всичко ти е скъпо, като нямаш акъл всичко ти е тъпо...		x	
10	Двама разговарят: – А моя идеал за жена е – миниатюрна, с красиви гърди, малко дупе, слаба, избръсната навсякъде, да е посещавала солариум... – Ти, пиле на грил ли ми описваш?!			x
11	Повечето жени търсят мъж, който да ги забавлява, но в същото време да е в състояние да ги защити. С други думи, те се нуждаят от нинджа-клоун.		x	
12	Жените вярват, че половината части на автомобила се наричат "онова нещо".		x	
13	Преядох! Воистина преядох!	x		

Трансформиране

№	Анекдот	Установки		
		ВВ	ВФ	ФФ
1	Хората на Земята нямат пари, за да доставят вода в сухите райони на Земята, но имат пари, за да търсят вода на Марс.			x

	Това води до въпроса: Има ли на Земята разум?			
2	Добър ли е зетят на Иванови? – Аааа, много добро момче излезе. Като е пиян, налита на тъща си, като е трезвен, налита на съседката, ама на бой не налита...		x	
3	Между блондинки: - И да ти разправям, муцка, първия път се омъжих в София - несполучливо. Втория път във Варна - несполучливо. Третия път се омъжих в Пловдив - много сполучливо! Отсега нататък винаги ще се омъжвам в Пловдив!		x	
4	Мъж се прибира къщи след работа и пита жена си: - Онова, жълтото в буркана в банята, е гел за коса, нали? - Не, лепило за тапети. - А аз се чудя, защо в службата не можах да си сваля шапката.		x	
5	Син към бащата, преди да започнат партия шах: – Значи така, разбрахме се, който загуби веднага отива да пише домашни.	x		

Инвертиране

№	Анекдот	Установки		
		ВВ	ВФ	ФФ
1	Вие сте млада, красива, русокоса, с малко дупе и големи гърди... - тогава отидете на майната си, на нас ни трябва кофражист!			x
2	Страх ме е да спя. Наспиш ли се, трябва на работа да ходиш...		x	
3	Чук, чук, чук: - Мамо, може ли да легна при вас на спалнята? - Ти откачи ли? На 34 си? - Сънувах, че се женя за съченичка. - Ела, миличък... легни в средата.		x	
4	Съвременна живопис – това е когато вземеш картина, за да скриеш някаква дупка в стената и стигаш до извода, че дупката изглежда доста по-добре.		x	
5	Жена към мъжа си: - На теб мълча, не ме ли чуваш?	x		
6	Какъв е тоя нов Спас в контактите ти, звъннах и се обади женски глас? - Много просто, там същата глупачка като теб е вдигнала, за да чуе какъв е	x		

	този нов Иван в контактите на мъжа ѝ.			
7	Само нашенецът може да се върне след болнични с тен.		x	
8	- Обещахте ми повишение на заплатата, ако сте доволни от мен... - Да, но как мога да бъда доволен от някой, който иска повече пари...		x	
9	Хората се интересуват най-много от това, което не ги засяга!		x	
10	Седял веднъж Диоген пред къщи и хапвал леща. В цяла Атина нямало поевтино ядене от тази яхния. Ядеш ли леща, значи съвсем си я окъсал... Минал един от съветниците на Клеофон и му рекъл: - А, Диоген! Ако се беше научил да си по-покорен и да ласкаеш малко повече Клеофон, нямаше да ядеш само леща! Диоген спрял да яде, вдигнал поглед, взрял се в богаташа и му отвърнал: - Бедни ми братко, ако се беше научил да ядеш малко леща, нямаше да има нужда да си покорен и да ласкаеш Клеофон...		x	
11	Майка се провиква от балкона. - Свиленееее! Момчето поглежда и отвърща: - Студено ли ми е? - Не! Гладен си!	x		
12	- Искаш ли да се запознаем? - Емине. - Еми, добре.		x	
13	Когато всичко тръгне наопъки, тогава опъкото е лице.		x	

Адаптиране

№	Анекдот	Установки		
		ВВ	ВФ	ФФ
	Първокласник на път за първия си учебен ден минава покрай детската градина. В пясъчника зад оградата си играят дечица. Първокласникът ги		x	

1	приближава, поглежда ги и въздъхва: - С удоволствие бих се присъединил, но образованието и възрастта не ми позволяват.			
2	При жените няма правила, а настроение. Каквото е настроението, такива са правилата		x	
3	Възпитаният мъж винаги ще пусне дамата първа да легне на леглото.	x		
4	Той: - Гарсон, две шкембе чорби! Тя: - Мислех, че първата ни среща ще я изкараме по-романтично. - Без чесън...		x	
5	При един художник пристига негов модел - хубава млада жена. След кафето, художникът поглежда през прозореца и казва: - Жена ми идва. Моля ви, събличайте се по-бързо, защото тя ще си помисли бог знае какво!		x	

Копиране

№	Анекдот	Установки		
		ВВ	ВФ	ФФ
1	Жена към мъжа си: – Тоя малкия на снимката виждаш ли го? Ей тука отзад вдясно? Да? Значи, довечера в шест отиваш да го прибереш от детската градина		x	

Изключване

№	Анекдот	Установки		
		ВВ	ВФ	ФФ
1	Директор към HR-шефа: - Намерете в нашата фирма човек - млад, способен, инициативен, който да може да заеме моето място. - Разбрано. Щом намерим ще ви уведомим. - Няма какво да ме уведомявате, веднага го уволнете.		x	
2	Събрание на етажната собственост за предстоящото саниране на сградите. Думата взема Нане: - Аз съм против и няма да подпиша!			

	- Защо бе Нане? Ще бъдеш много по-добре, пък и другите също! - Именно! Аз не искам да съм добре, а другите да са зле!	x		
3	Назовете трите най-хубави качества на мъжа си. - Ами-и-и, не знам... - Може би е добър? - Ами, не точно. - Може би е умен? - А, не, по-скоро е добър. - Може би е изкусен любовник? - Най-точно е, че е добър.		x	
4	Ти знаеш ли какво пише в евангелието?... - Какво? - Ако имаш две ризи, дай едната на ближния... - Абе за ризи пише, ама за кюфтета не пише...		x	
5	Баба и дядо се целуват на улицата. Минувачите: - Какво, златна сватба? - Не, ипотеката изплатихме!		x	
6	Умният мъж се старае да не дава поводи на жените да се сърдят. А на умната жена, такива не са и нужни...		x	
7	Умната жена никога не отказва директно на мъжа. Тя прави така, че на самия него да му се отще...		x	
8	Щом не трябва да се яде през нощта, тогава защо в хладилника има крушка?		x	
9	- IQ на един човек може да се определи без изпитване. Достатъчно е да слушаш какви въпроси задава. - За кое?		x	
10	- Може би трябва да си купя нов гребен. На стария му се счупи зъб. - Прахосник! Поради един счупен зъб да си купуваш нов гребен! - Но това беше последният зъб...	x		
11	Защо ли във войната между хладилник и телевизор, телевизорът винаги губи?	x		
	- Имам за теб две новини: една добра и една лоша. С коя да започна? - Давай с добрата.			

12	- Добрата новина е че, няма лоша новина. - Е, това е добре! А лошата новина тогава каква е? - Лошата новина е, че няма добра новина!	x		
13	Има две възможности: или сме сами във Вселената, или не сме. И двата варианта са еднакво страшни.			x
14	- Знаеш ли вица за "не - Аз също"? - Не! - Аз също!	x		
15	- Как да преведем "I do not know"? - Не знам. - Егати, никой не знае!	x		
16	Жена ми иска да прави добрини. Каза ми, че е решила да даде част от дрехите си на гладуващи семейства. Аз пък и казах, че ако дрехите им станат, те явно не са гладуващи. И... започна скандал!		x	
17	- Ало, скъпи, къде си? - Попаднах в задръстване, мила! - В два през нощта!? Я натисни клаксона...	x		
18	- Всеки идиот вече има книжка! - Не е вярно, аз нямам.		x	
19	Отварям снощи хладилника и като видях как потреперва желираната торта, Викам: "Не се плаши! За вода отворих..."	x		

Намаляване

№	Анекдот	Установки		
		ВВ	ВФ	ФФ
1	Когато ме питат, как си живея, аз обикновено лъжа, че съм добре, а всъщност си живея отлично!		x	
	След брачната церемония младоженецът пита свещеника: -Колко ви дължа? -По принцип ние не взимаме пари, но може да направите дарение за църквата.			

2	-Колко? -Ами според красотата на булката. Гошо се колебае, после подава на свещеника 1 лев. Той бърка под расото си и дава на младоженеца монети: -Ето ви рестото!		x	
3	Обява: „Млад електротехник помага на красиви жени да свалят напрежението“.	x		

Компенсиране

№	Анекдот	Установки		
		ВВ	ВФ	ФФ
1	И запомни, момчето ми, парите не са най-важното! - Знаем, тате, но довечера ще излизам с най-важното, а то иска пари.		x	
2	- Скъпи, когато се оженим, ще делим всички ядове и грижи... - Но аз нямам никакви ядове и грижи?! - Казах: „Когато се оженим“...		x	

Увеличаване

№	Анекдот	Установки		
		ВВ	ВФ	ФФ
1	Мамо, защо се скара на тати без причина? - Защото трябва да изтупа килима! - Ама той нали се съгласи и сега го тупа. - Ядосан го тупа по-добре!	x		
2	- И как казваш, че по дърветата можем да определим накъде е север и накъде е юг? - Ами много просто: боровете - на север, палмите - на юг!			x
3	- Здравейте! Имате ли картички, на които да пише "За единствената жена в живота ми"? - Да! - Добре! Дайте ми три...		x	

Пораждане

№	Анекдот	Установки		
		ВВ	ВФ	ФФ
1	<p>Двама приятели си говорят при случайна среща.</p> <p>- Как си, къде беше?</p> <p>- Добре съм, ходих до бюрото по труда. Записах се да ми търсят работа.</p> <p>- Лелеее, ами ако ти намерят, какво ще правиш?</p>		x	
2	<p>Малкият Гошко пита майка си:</p> <p>– Защо татко има толкова малко коса на главата си?</p> <p>– Защото мисли много.</p> <p>– Мамо, а защо твоята коса е толкова гъста?</p>		x	

Сливане

№	Анекдот	Установки		
		ВВ	ВФ	ФФ
1	<p>- Иванов, казах ти да ми направиш кратка реч за пред хората, а се наложи да я чета половин час. Хората се отегчиха...</p> <p>- Аз Ви представих 4 екземпляра...</p>		x	

Присъединяване

№	Анекдот	Установки		
		ВВ	ВФ	ФФ
1	<p>Как правилно да се премерим на кантарчето:</p> <p>- Погледнете цифрите. Разревете се. Изтрийте сълзите. Успокойте се. Стъпете и с другия крак...</p>		x	
2	<p>- Колко кила си?</p> <p>- 50 и кусур.</p> <p>- Е, колко е тоя кусур?</p> <p>- 40.</p>	x		

3	- Всичко се продава на този свят, не се продава само въздуха. - Не мисли така. Една топка за футбол струва 20 лв., а напампаната - 22лв.	x		
4	Как да си намеря мъж: 1. Преместете дивана централно срещу телевизора. 2. Отворете една бира и я поставете на масата пред дивана. 3. Изсипете храната в голяма купа. 4. Отворете вратата на апартамента. 5. Изчакайте.	x		
5	Скъпа, аз нямам жилище, нямам кариера и не съм се оформил като личност. Мисля, че е време да си направим бебе!	x		
6	- Нямаш ли капка съвест? - Имам. Да ти капна ли?		x	
7	- Какво ще правиш днес? - Нищо... - Нали и вчера това прави? - Не го приключих...	x		
8	Вълнуваш ли се? - Да. - За първи път ли те е? - Не. И друг път съм се вълнувал...			x
9	- Защо си тук? - За теб. - Вземи ме и си отивай.	x		
10	Младеж сваля мадама: - Какво силно излъчване имаш. От къде си? - От Хасково.			x

Включване

№	Анекдот	Установки		
		ВВ	ВФ	ФФ
	– Моментално ми трябва десет долара, татко! – казва малкият Ричард на баща си. – Нямаш ли някаква работа, която да свърша, за да ми ги дадеш като			

1	възнаграждение? – Нямам, сине. – В такъв случай, нямам ли право на помощ като безработен?	x		
2	Ако ми дадеш 100 лв. назаем, ще ти бъда задължен цял живот!	x		

Табл.1.

Разпределение на основни преобразувания от хомеостазната ска̀ла, с които корелира главното преобразуване в анекдоти, в които същността им е съсредоточена в централната част на описаната ситуация, като взаимодействието между персонажите се осъществява чрез комбинации от вариабилна (В) и фиксирана (Ф) установки

Основни преобразувания от хомеостазна ска̀ла	Брой и относителен дял % на анекдоти при взаимодействие между установки на персонажи:		
	ВВ	ВФ	ФФ
Пораждане		2	
Включване	2		
Присъединяване	6	4	
Сливане		1	
Компенсиране		2	
Разграничаване	1	4	1
Отстраняване			
Изключване	8	10	1
Ликвидиране			
Общо	17	23	2
	42		

Табл.2.

Разпределение на основни преобразувания от проясняващата скала, с които корелира главното преобразуване в анекдоти, в които същността им е съсредоточена в централната част на описаната ситуация, като взаимодействието между персонажите се осъществява чрез комбинации от вариабилна (В) и фиксирана (Ф) установки

Основни преобразувания от проясняващата скала	Брой и относителен дял на анекдоти при взаимодействие между установки на персонажи:		
	ВВ	ВФ	ФФ
Копиране		1	
Аналогизиране	1	11	1
Адаптиране	1	4	
Увеличаване	1	1	1
Уравновесяване			
Намаляване	1	2	
Трансформиране	1	3	1
Заменяне	6	9	
Инвертиране	3	9	1
Общо	14	40	4
	58		

ОСНОВНИ ИЗВОДИ

1. Ако противоречието е формирано в централната част или се осъществява в текущия момент на конкретен процес, то взаимодействието на участващите в него персонажи се осъществява приоритетно чрез преход между вариабилна (В) и фиксирана (Ф) установки.
2. Ако противоречието е формирано в централната част на конкретен процес, то взаимодействието на участващите в него персонажи се осъществява приоритетно чрез преобразувания, които принадлежат към проясняващата скала.
3. Ако противоречието е формирано в централната част на конкретен процес и взаимодействието на участващите в него персонажи се осъществява приоритетно чрез преход между вариабилните им установки, то това взаимодействие се реализира приоритетно чрез преобразуване „изключване“, „присъединяване“ или „заменяне“, т. е. приоритетно чрез преобразувания от хомеостазната скала.
4. Ако противоречието е формирано в централната част на конкретен процес и взаимодействието на участващите в него персонажи се осъществява приоритетно чрез преход между техните вариабилна и фиксирана установки, то това взаимодействие се реализира приоритетно чрез преобразуване „аналогизиране“, „изключване“, „заменяне“ или „инвертиране“, т. е. приоритетно чрез преобразувания от проясняващата скала.

5. Ако противоречието е формирано в централната част на конкретен процес и взаимодействието на участващите в него персонажи се осъществява приоритетно чрез преход между техните фиксирани установки, то това взаимодействие се реализира с незначителен относителен дял от възможните взаимодействия.

6. От изводи 3 и 4 следва, че ако противоречието е формирано в централната част или се осъществява в текущия момент на конкретен процес, то взаимодействието на участващите в него персонажи се осъществява приоритетно чрез преобразувания “изключване“ или “заменяне“.

7. Извод 6 внася уточнение на утвърдилата се представа, че преобразуванията “аналогизиране“ и “инвертиране“ са доминиращи при всички възможни взаимодействия.